1 DIAGNOZA MOBILNOŚCI LUBELSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

1.1 Realizacja zasad zrównoważonej mobilności

Zarządzanie mobilnością jest nowoczesną strategią rozwoju transportu, która stopniowo rozwinęła się jako odpowiedź na rosnące problemy związane z transportem (nadmierne natężenie ruchu, negatywny wpływ na środowisko naturalnie i zdrowie itp.). Celem poprawnego zarządzania mobilnością jest wprowadzenie środków prowadzących do realizacji transportu osób i towarów przy jednoczesnym obniżeniu niekorzystnego wpływu na środowisko naturalnie i obniżeniu obciążenia ekonomicznego. Od kilku lat w ścisłym centrum Lublina podejmowane są próby ograniczenia transportu samochodowego, między innymi poprzez utworzenie strefy płatnego parkowania czy rozszerzanie strefy ruchu pieszego oraz w obszarze LOF, np. poprzez planowane utworzenia systemów parkingów typu Parkuj i jedź na obrzeżach miasta oraz w gminach LOF (przy węzłach transportu zbiorowego).

Zarządzanie mobilnością jest nastawione również na kształtowanie zapotrzebowania na transport osób i towarów za pomocą tzw. środków „miękkich", czyli rozwiązań opartych bardziej na organizacji, koordynacji, motywacji, promocji i przekazywaniu informacji. Głównymi korzyściami płynącymi z prowadzonej przez ośrodki miejskie polityki mobilności jest poprawa środowiska w mieście i jego obszarze funkcjonalnym, poprawa atrakcyjności obszaru dla jego mieszkańców i przyjezdnych oraz poprawa dostępności dla grup obywateli będących w trudniejszej sytuacji. Niniejszy dokument zawiera spójną wizję, cele strategiczne, szczegółowe dotyczące zagadnień mobilności oraz przykłady efektywnych działań prowadzących do wspierania polityki mobilności, plan wdrożenia oraz system monitoringu i oceny poszczególnych działań.

W odniesieniu do obszaru LOF działania związane ze zrównoważonym systemem transportowym zostały określone w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego. Jednym z celów głównych Strategii ZIT LOF jest poprawa mobilności transportowej i niskoemisyjności w LOF. Cel ten będzie realizowany takie podstawowe działania jak:

- rozwój i usprawnienie systemu komunikacyjnego w LOF oraz
- wspieranie zrównoważonego rozwoju mobilności, systemu transportu i zastosowań strategii *niskoemisyjnych w transporcie.

Zagadnienia związane z mobilnością w Strategii ZIT LOF wyrażają się także poprzez następujące cele szczegółowe:

- Poprawa dostępności zewnętrznej i wewnętrznej LOF, który realizowany będzie poprzez następujące działania:
  - tworzenie węzłów przesiadkowych pomiędzy komunikacją regionalną (kolejową i autobusową) a komunikacją miejską,
  - usprawnienie komunikacji kolejowej.
- Poprawa płynności ruchu na terenie miasta Lublin, jako centrum LOF:
  - strefa płatnego parkowania w obszarze centralnym,
  - priorytety dla komunikacji zbiorowej w postaci wydzielonych pasów,
  - parkingi Parkuj i Jedź (P+R), B+R (dojazd rowerem do przystanków transportu zbiorowego) i K+R (podwożenie do węzłów komunikacji zbiorowej),
  - ograniczenia ruchu towarowego oraz utworzenie systemu zarządzania obsługą dostaw towarów.
- Rozwój i wsparcie rozwiązań promujących transport niskoemisyjny:
  - zakup pojazdów spełniających normę emisji spalin co najmniej Euro VI,
  - zakup pojazdów napędzanych energią elektryczną – trolejbusów i autobusów elektrycznych,

- rozwój infrastruktury rowerowej.

- Wsparcie rozwiązań technicznych poprawiających komfort użytkowników transportu publicznego, w tym: integracja taryfowa, integracja informacji dla pasażerów, system zintegrowanego biletu elektronicznego.

Rada Programowa ZIT Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w marcu 2015 r. zatwierdziła listę projektów strategicznych na obszarze LOF, w tym:

- Zintegrowane Centrum Komunikacyjne w Lublinie – zlokalizowane w sąsiedztwie obecnego dworca kolejowego, które będzie w pełni funkcjonalnym zintegrowanym węzłem transportu publicznego, obsługującego nie tylko LOF, ale i całe województwo. Budowa węzła obsługującego wszystkich przewoźników, w bliskim sąsiedztwie istniejącego dworca kolejowego, będzie stanowić zasadniczy element integracji systemu transportu wewnętrznego Miasta Lublin i jego obszaru funkcjonalnego z transportem o charakterze aglomeracyjnym, regionalnym, krajowymi międzynarodowym. Z uwagi na uwzględnianie połączeń z siecią kolejową i lotniskiem jest to dostępność z/do obszaru Kraju, Europy (w tym UE), a pośrednio całego świata.
- Zintegrowane z koleją węzły przesiadkowe oraz parkingi P+R w miastach Świdnik i Lubartów oraz w gminach Lubartów, Konopnica i Niedrzwica Duża. Projekt obejmuje budowę 5 przesiadkowych węzłów komunikacyjnych wraz z inwestycjami usprawniającymi transport w obrębie lokalizacji poszczególnych węzłów. Budowa węzłów zakłada wykorzystanie alternatywnych, ekologicznych form transportu. Projekt przyczyni się do podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej LOF i umożliwi pełniejsze zaprezentowanie walorów turystycznych regionu.
- Zintegrowane z komunikacją miejską węzły przesiadkowe w gminach: Wólka, Niemce i Jastków. Projekt obejmuje budowę 4 przesiadkowych węzłów komunikacyjnych wraz z inwestycjami usprawniającymi transport w obrębie lokalizacji poszczególnych węzłów. Budowa węzłów zakłada wykorzystanie alternatywnych, ekologicznych form transportu. Projekt przyczyni się do podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej LOF i umożliwi pełniejsze zaprezentowanie walorów turystycznych regionu.
- Wewnątrzgałęziowe węzły przesiadkowe integrujące transport minibusowy w gminach: Mełgiew, Piaski i Niemce. Projekt obejmuje budowę 5 przesiadkowych węzłów komunikacyjnych wraz z inwestycjami usprawniającymi transport w obrębie lokalizacji poszczególnych węzłów. Budowa węzłów zakłada wykorzystanie alternatywnych, ekologicznych form transportu. Planuje się zakup taboru.
- Rozbudowa Systemu Zarządzania Ruchem i Komunikacją w Lublinie. W projekcie tym planuje się: podłączenie do systemu pozostałych sygnalizacji na terenie miasta – ok. 30 skrzyżowań ze szczególnym uwzględnieniem: rozbudowy systemu o nowe sygnalizacje, rozbudowy systemu sterowania ruchem o nowe funkcjonalności, rozbudowy i wdrożenia systemu priorytetów dla transportu publicznego. Projekt zakłada dokończenie rozpoczętych prac i wdrożenie systemu sterownia oraz jego integrację z systemem wdrażanym przez GDDKiA na obwodnicy Lublina. Dodatkowym elementem będzie udostępnienie informacji przestrzennej o informacje dotyczące sytuacji na drodze, robotach i zagrożeniach w ruchu drogowym na terenie miasta.
- Budowa i modernizacja przystanków, wiat przystankowych i węzłów przesiadkowych zintegrowanych z innymi rodzajami transportu dla potrzeb LOF, w tym: budowa zespołu przystanków przesiadkowych i pętli komunikacji miejskiej integrującej najważniejsze węzły przesiadkowe K+R, B+R, budowa węzłów, i pętli komunikacji miejskiej wraz z przyległymi parkingami P+R, B+R, budowa i modernizacja wiat przystankowych, budowa ok 10 szt. stacji do ładowania pojazdów elektrycznych Projekt zapewnieni mieszkańcom LOF poprawę infrastruktury obsługi pasażerów oraz jak najszerszy wybór sposobów przemieszczania, pozwoli na osiągnięcie przewagi transportu zbiorowego nad samochodami prywatnymi

uzupełniając ofertę transportu zbiorowego o alternatywne środki komunikacji pod względem czasu dojazdu do centrum, niezawodności odbywania podróży oraz płynności przejazdu.

- Przebudowa i budowa kluczowych odcinków dróg, budowa ciągów pieszo-jezdnych i chodników w obrębie LOF.
- Poprawa spójności przestrzennej, społecznej i kulturowej Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego poprzez rewitalizację obszarów na terenie gmin.
- Rewitalizacja części Śródmieścia Miasta Lublin.

Poza listą podstawową, na liście rezerwowej, znalazły się kolejne projekty, a wśród nich: budowa i przebudowa infrastruktury drogowej w Lublinie na potrzeby komunikacji miejskiej (m.in. ulice: Muzyczna, Narutowicza, Nadbystrzycka, Głęboka, Grygowej, Choiny i Szeligowskiego); budowa nowych oraz uzupełnienie już istniejących odcinków trakcji trolejbusowych (m.in. w ulicach: Szeligowskiego, Mełgiewskiej, Jana Pawła II i al. Kraśnickiej); zakup taboru niskoemisyjnego czy wdrożenie nowych lub rozbudowa istniejących systemów telematycznych na potrzeby komunikacji miejskiej (jak np. tablice dynamicznej informacji przystankowej).

W Lublinie od lat podejmowane są również działania promujące zachowania związane ze zrównoważonym sposobem poruszania się po mieście. W roku 2011 przeprowadzona została specjalna kampania informacyjna, która miała zachęcić mieszkańców miasta i gmin sąsiednich do korzystania z komunikacji miejskiej. Przyświecało jej hasło: „Odkorkujmy Lublin". Byłą to wspólna akcja Urzędu Miasta, ZTM, Forum Rozwoju Lublina i Porozumienia Rowerowego. Rok później Lublin po raz pierwszy przyłączył się do obchodów Europejskiego Dnia Trolejbusowego i organizacji ogólnopolskiego konkursu fotograficznego, promującego trolejbusy i komunikację zbiorową ogólnie.

Kolejna kampania promująca transport miejski skierowana była przede wszystkim do osób, którzy korzystają z niej rzadko lub nie korzystają w ogóle. Kampania realizowana była wspólnie przez MPK, ZTM i UM w roku 2012 i odbyła się pod hasłem: „Komunikacja miejska. Codziennie". Celem kampanii tej było zachęcenie mieszkańców do regularnego, codziennego korzystania z komunikacji miejskiej.

W roku 2013 przeprowadzono natomiast kampanię pod hasłem: „Rowerem i autobusem do pracy", której celem było zachęcenie pracowników UM i innych spółek miejskich do korzystania z roweru i komunikacji miejskiej w codziennych podróżach do pracy, jako przykład dla pozostałych mieszkańców Lublina i okolic. Organizatorem kampanii był Wydział Sportu i Turystyki UM w współpracy z ZTM.

Na przestrzeni ostatnich lat organizowane były pikniki komunikacyjne, których głównym celem było zachęcanie do korzystania z komunikacji miejskiej.

Miasto również corocznie czynnie bierze udział w organizacji kampanii Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu, w tym w obchody Dnia bez Samochodu, w którym oprócz darmowych przejazdów komunikacją miejską dla posiadaczy dowodu rejestracyjnego, przygotowywane są plakaty promujące i zachęcające do korzystania z komunikacji miejskiej.

W Lublinie działają również silne grupy społeczne promujące zrównoważony transport, takie jak: Forum Rozwoju Lublina, Forum Kultury Przestrzeni, Fundacja 'tu obok', Towarzystwo dla Natury i Człowieka, Porozumienie Rowerowe, Lubelskie Towarzystwo Ekologicznej Komunikacji, Lubelskie Towarzystwo Zrównoważonego Transportu. Podejmują one działania takie jak: gry miejskie, edukacje rowerowe, inicjują wydarzenia czy przyjazdy do Lublina osób propagujących tworzenie „miast dla ludzi".